

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 678/2016 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om tvångsåtersändning av asylsökande

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 678/2016 rd undertecknat av riksdagsledamot Olli-Poika Parviainen /gröna:

Har Finlands linje beträffande tvångsåtersändning av asylsökande ändrats, om så är fallet, hur och på vilka legislativa grunder och

ifall Finlands linje har ändrats, hur många personer har tvångsåtersänts till exempel till Irak?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

De finska myndigheterna verkar enligt gällande nationell och Europeiska unionens förpliktande lagstiftning samt enligt principerna i den allmänt accepterade internationella sedvanerätten när de verkställer återsändningar av utlänningar. Den finska lagstiftningen som berör återsändningar och tillämpningen av den i praktiken är inte i strid med Europeiska unionens lagstiftning eller de internationella överenskommelser som förpliktar Finland. Finlands linje i återsändningarna av personer som sökt internationellt skydd följer den gällande lagstiftningen och är inte beroende av till exempel linjedragningarna i en enskild mottagande stat. Linjedragningarna i en enskild mottagande stat kan i praktiken påverka slutresultatet i återsändningsverksamheten.

Enligt 151 § i utlänningslagen ska polisen eller gränskontrollmyndigheten vidta åtgärder för att neka inresa för, avvisa, utvisa eller en utlänning om denna inte uppfyller villkoren för inresa eller vistelse i landet.

För verkställandet av avlägsnandet av en utlänning som fått nekande beslut om internationellt skydd ansvarar polisen. Avlägsnande ur landet, som i utlänningslagen också omtalas som återvändande (UtlL 146 a), grundar sig i samband med nekande beslut om internationellt skydd i regel på ett bestämmande om avvisning. En utlänning som fått nekande beslut om uppehållstillstånd förpliktas att avlägsna sig från Finland eftersom han eller hon efter att ansökan blivit avgjord inte har laglig rätt att stanna i Finland

För en utlänning fastställs (UtlL 147 §) i regel en tidsfrist på minst sju och högst trettio dagar inom vilken en tredjelandsmedborgaren kan frivilligt avlägsna sig ur landet. Tidsfristen för frivillig återresa räknas från den tidpunkt då beslutet blir verkställbart. Om en utlänning inte avlägsnar sig frivilligt inom den tidsfrist som fastställts för honom eller henne eller anmäler sig i systemet för bistådd frivillig återresa som Migrationsverket förvaltar, vidtar polisen eller gränskontrollmyndigheterna åtgärder för att säkerställa att utlänningen avlägsnar sig från Finland. I

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 678/2016 rd

särskilda fall, bland annat till personer som gjort sig skyldiga till brott, ges ingen tid att avlägsna sig frivilligt. I dessa fall vidtas åtgärder genast när beslutet om återsändande blir verkställbart.

I den vanliga proceduren som berör internationellt skydd har en sökande som fått negativt beslut rätt att vänta i Finland på avgörande i sitt besvär om det negativa beslutet. När förvaltningsdomstolen förkastat besväret blir beslutet om återvändande verkställbart, i praktiken dock först efter att tiden för frivillig återresa har löpt ut. Sökanden har också efter detta möjlighet att i Högsta förvaltningsdomstolen söka förbud mot verkställande av avvisningsbeslutet. Den egentliga åtgärden för återvändande inleds inte förrän Högsta förvaltningsdomstolen har avgjort ansökan som gäller verkställande, om polisen har underrättats om att ansökan har gjorts. Detta innebär i praktiken att återvändandet inte verkställs förrän den som ska återvändas har haft möjlighet att utnyttja sina lagenliga rättsmedel för att ändra eller skjuta upp beslutet.

Beslutet om återvändande av personer som sökt internationellt skydd verkställs i regel genom myndighetsåtgärder först i det skedet när en utlänning som vistas i landet utan uppehållstillstånd inte avlägsnar sig frivilligt från Finland även om han eller hon har förpliktats till det. Återvändandet genomförs till den stat dit Migrationsverket i sitt beslut har bestämt att han eller hon ska sändas tillbaka till. De finska myndigheterna följer den också i Europeiska unionens lagstiftning uttalade principen att återtagande av de egna medborgarna är en skyldighet enligt internationella sedvanerätt som alla stater ska iakttä. Saken kan också ses ur den synpunkten att alla stater borde ha ansvar för sina medborgare som inte har laglig möjlighet att bo i någon annan stat än sitt hemland.

Myndigheterna som verkställer återvändandet utgår från att alla stater tillåter sina egna medborgare inresa oberoende om de reser in i sitt hemland självständigt eller åtföljda av finska myndigheter. I praktiken förutsätter en resa från Finland till hemlandet ett pass eller ID-dokument, som det mottagande landet godkänner som resedokument för inresa i hemlandet. En del av utlänningarna som återvänds har resedokumentet som återresan förutsätter i skick, för en del måste de skaffas av landet dit personen återvänds. Merparten av världens stater som de finska myndigheterna har samarbetat med sänder resedokumentet antingen på begära av den som ska återvändas eller av de finska myndigheterna. Vissa få stater godkänner dock endast begäran som deras medborgare framför själv för att få resedokumentet för återresa till hemlandet. På detta sätt kan en passiv utlänning som vistas olagligt i Finland förhindra sitt återvändande till hemländer med hjälp av sitt eget lands myndigheter.

I det skedet då polisen konstaterar att en utlänning som förpliktats att avlägsna sig ur landet och som fått negativt beslut om internationellt skydd, inte avlägsnar sig från Finland frivilligt, inleder polisen nödvändiga åtgärder för att säkerställa att utlänningen avlägsnar sig från Finland. I praktiken säkerställer man att utlänningen avlägsnar sig genom att övervaka att den som ska återvändas avlägsnar sig eller genom att följa denne ut ur landet, i allmänhet ända till destinationen. I det enklaste fallet meddelar polisen i samtalet om avlägsnande ur landet till den som ska återvändas att han eller hon ska avlägsna sig ur landet och den som ska återvändas åläggs skyldigheten att förevisa till exempel en biljett som bevis på hans eller hennes avsikt att resa ur landet. Vid den meddelade tidpunkten säkerställer polisen att den som ska återvändas avlägsnar sig

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 678/2016 rd

ur landet. Polisen kan i ett enskilt fall använda säkringsåtgärder som avses i utlänningslagen för att säkerställa att personen avlägsnar sig ur landet om det är nödvändigt. I fall då den som ska återvändas följs, har polisen i allmänhet bedömt att för att återvändande av en utlänning ska lyckas och genomföras utan störning, krävs att den som ska återvändas övervakas hela tiden av följeslagare.

Polisens lagstadgade uppgift är att säkerställa att alla personer som ålagts att återvändas från Finland avlägsnar sig ur landet. Detta lyckas inte alltid, antingen på grund av orsak som beror på den som ska återvändas (t.ex. personen flyr eller gömmer sig) eller på grund av den mottagande statens åtgärder. I regel lyckas återvändandena bra, både de som övervakas och de som följs, om resedokumentet för den som ska återvändas är i skick. Polisen har ingen orsak att verka på ett sätt som avviker från det normala när det gäller dem som ska återvändas till Irak. För varje irakier som ska återvändas försöker man verkställa återvändandet om han eller hon inte avlägsnar sig frivilligt. Om irakiern som ska återvändas har ett resedokument, verkställs återvändandet. Om resedokument saknas beror det idag på om den som ska återvändas vill skaffa ett resedokument från sin hemstats myndigheter hur återvändandet lyckas.

Helsingfors 15.2.2017

Inrikesminister Paula Risikko